

Bijbaantjes vooral op lager beroepsniveau

Werk om te leren

*Meer dan de helft van de scholieren en studenten werkt naast hun opleiding.
De meeste doen werk waar weinig opleiding voor vereist is.*

In 1999 telt ons land ruim één miljoen (voltijd)scholieren en studenten van 15 tot 25 jaar. Van hen had 52 procent naast hun opleiding een betaalde baan. In totaal werkten bijna 600 duizend jongeren naast hun opleiding.

Bezuinigingen

Het aandeel scholieren en studenten dat naast hun studie wat bijverdient, nam in de jaren 1993–1997 met twee à drie procentpunt per jaar toe. In 1993 werkte 35 procent van de studerenden, in 1997 was dit 44 procent. Deze toename hangt waarschijnlijk samen met de bezuinigingen op de studiebeurzen sinds 1994. Vanaf 1997 nam het aandeel studenten en scholieren met een baan zelfs met vier procent per jaar toe. De gunstige arbeidsmarkt maakt het ook voor scholieren en studenten gemakkelijker om wat bij te verdienen.

Vooraf oudere scholieren

Hbo- en wo-studenten werken het meest naast hun studie. Zes van de tien hbo- en wo-studenten hebben naast een studiebeurs inkomsten uit werk. Ook veel leerlingen die op het mbo zitten hebben betaald werk (58 procent). Van de mavo/vbo-scholieren werkte in 1999 ruim eenderde en van de havo/vwo-scholieren werkt bijna de helft.

Scholieren van 15 en 16 jaar werken minder vaak dan oudere scholieren en studenten. Meestal zitten zij nog op de middelbare school terwijl de wat oudere jongeren vaak een vervolgopleiding doen. Van de studerenden van 17 tot 25 jaar hebben bijna zes van de tien een bijbaan naast hun studie. Het aandeel

jongeren met een baantje neemt dan nog slechts licht toe met de leeftijd.

Studenten die op kamers wonen, hebben vaker een baan dan studenten die thuis wonen. In 1999 werkte van de uitwonende studenten zestig procent, van de thuiswonende studenten had de helft een baan.

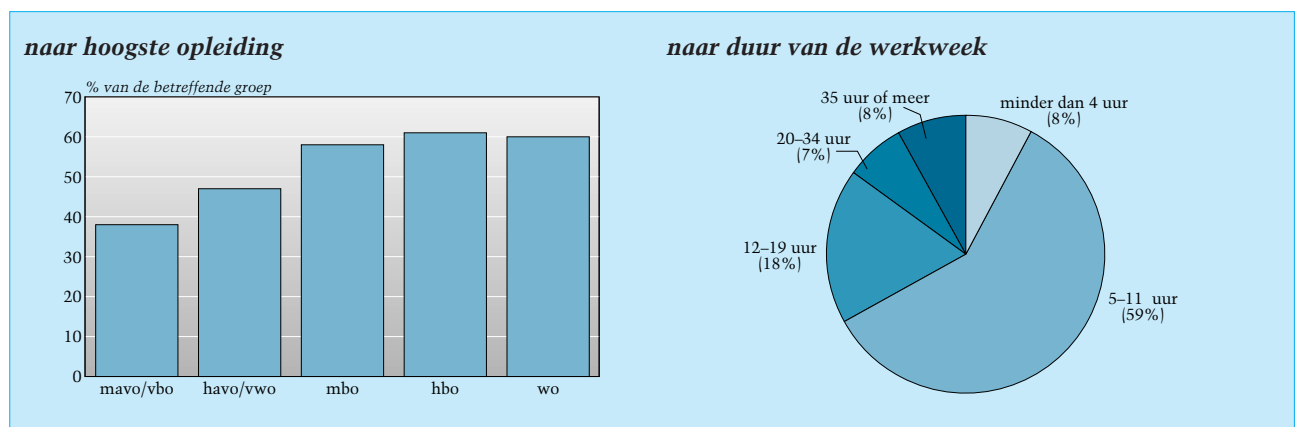
Autochtone scholieren en studenten hebben vaker een bijbaantje dan hun allochtone leeftijdgenoten. Van de honderd autochtonen hebben er 55 een baan, van de allochtonen 39. Dit verschil hangt deels samen met hun onderwijsloopbaan. Allochtone jongeren zijn wat lager opgeleid dan Nederlandse jongeren en volgen minder lang onderwijs. Van de niet-westerse scholieren en studenten heeft 31 procent een baantje naast de studie, tegen 48 procent van de westerse allochtonen.

Kleine baantjes

Werkende studenten hebben meestal maar een klein baantje. Twee van de drie studenten werken minder dan 12 uur per week. Er zijn ook scholieren en studenten die er een volledige baan op nahouden. In 1999 had acht procent een baan van minstens 35 uur per week.

Scholieren en studenten gebruiken vooral de zomermaanden om wat bij te verdienen. In de maanden mei tot en met augustus werken er maar iets meer scholieren en studenten dan in de andere maanden van het jaar, maar in de zomermaanden werken ze vooral meer uren per week. In 1999 had twintig procent in de zomermaanden een baan van minstens 20 uur per week. In de andere maanden was dat percentage elf.

Werkende scholieren en studenten, 1999

Onderwijspositie

De gegevens uit dit artikel zijn afkomstig uit de *Enquête beroepsbevolking* (EBB). In dit onderzoek worden gegevens verzameld over de arbeidsmarktpositie van mensen van 15 jaar of ouder. Ook wordt de onderwijspositie van mensen in kaart gebracht. Gevraagd wordt welke opleidingen zij hebben gevolgd en welke opleidingen zij volgen op het moment van enquête.

In de EBB wordt ook gevraagd hoe iemand zijn maatschappelijke positie ziet, bijvoorbeeld als werkende met betaald werk, als huisvrouw/huisman of als scholier/student. De afbakening van de groep scholieren en studenten gebeurt op grond van deze enquêtevraag.

Basisopleiding vaak voldoende

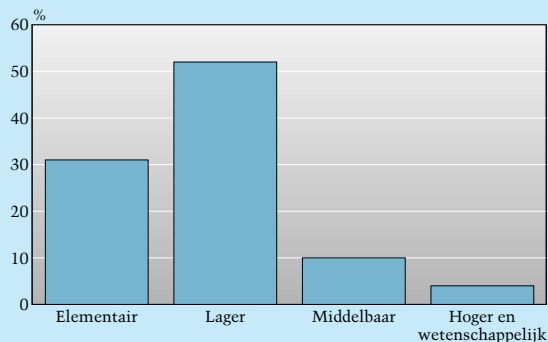
De meeste scholieren en studenten verrichten werk waarvoor weinig opleiding is vereist. Een derde van de werkende studenten heeft werk op het laagste, elementaire niveau, waarvoor een basisopleiding voldoende is. Ruim de helft van de werkstudenten heeft een bijbaan op lager beroepsniveau. Slechts een heel klein deel van de studenten heeft een baantje op een hoger beroepsniveau.

Vier van de tien werkende studenten werkten in 1999 in de handel, drie van de tien verdienden wat bij met een baantje in een winkel als winkelbediende, vakkenvuller of kassamedewerker. Daarnaast werkte zeventien procent van de studenten in de horeca, onder meer als kelner, serveerster of barbediende, anderen verdienen wat bij met schoonmaken, of het bezorgen van kranten, tijdschriften en folders. Deze beroepen zijn gemakkelijk in deeltijd te vervullen. Bovendien wordt het werk vaak in de avonduren en in het weekeinde verricht, zodat het goed te combineren is met een dagopleiding. ◀

Annemarie Boelens en Ilonka Sinkeldam

Werkende scholieren en studenten, 1999

naar beroepsniveau

1993-1999

